

Samenvatting

Door InnovatieNetwerk zijn in 2005 concepten ontwikkeld voor een nieuw type plattelandsbedrijven, aangeduid als 'buurderijen'. Uitgangspunt daarbij is herstel van de verbinding tussen landbouw en maatschappij, en het benutten van andere potenties van de landbouw dan enkel het efficiënt produceren van voedsel. Buurderijen onderscheiden zich van andere ondernemingen doordat er sprake is van nieuwe functiecombinaties, nieuwe participatievormen, nieuwe organisatieprincipes en nieuwe financieringsarrangementen.

Binnen de gemeente Haarlemmermeer zijn de buurderijontwerpen actief opgepakt, zowel door de gemeente als door andere partijen en ondernemers. Een opdracht van InnovatieNetwerk om kansrijke pilots te identificeren, leidde tot twee projecten: Haarlemmermeer-Zuid en Poldertuin. Dit rapport bevat een rapportage over ondernomen activiteiten bij de verdere uitwerking van de Buurderij Haarlemmermeer-Zuid en de bereikte resultaten. In deze uitwerking hebben drie ondernemers een belangrijke rol gespeeld. Zij hebben aangegeven zich in te zullen spannen om tot daadwerkelijke realisering te komen.

Kernthema van de Buurderij Haarlemmermeer-Zuid is:

Onthaasting en bezinning in een multifunctioneel landschap van hoogwaardige kwaliteit

In de Buurderij Haarlemmermeer-Zuid staat de cyclus van het leven centraal: kiemen, groeien, bloeien, oogsten. Dit niet alleen als verwijzing naar de landbouw, maar ook naar het proces van de ontplooiing als mens. Het is een plek voor onthaasting, tot rust komen, bezinning en zingeving, en ook voor inspiratie, creativiteit en actief (buiten) bezig zijn. Het gaat om het ervaren van landbouw, voedsel, ruimte en het eigen leven. Het is een ontmoetingsplek voor de omwonenden.

Concrete doelen van de Buurderij Haarlemmermeer-Zuid zijn:

- Het creëren van meer mogelijkheden om het landbouwgebied van de Haarlemmermeer te beleven, bijvoorbeeld door nieuwe wandel- en fiets- verbindingen aan te leggen.
- Het realiseren van mogelijkheden voor extensieve recreatie, ravotten en spelen in de natuur, en zingeving in de brede zin van het woord (middels gerichte workshops, door specifieke activiteiten, ondersteund door het fysieke ontwerp zelf van de buurderij, enz).
- Het vergroten van het eigendomsgevoel van omwonenden van de buurderij door innovatieve participatie-instrumenten (financiering, arbeid, enz.).
- Het verhogen en versterken van natuur- en landschapswaarden van het gebied, zo mogelijk door verschillende functies, zoals waterberging, natuur, landbouw of recreatie te combineren.
- Het vergroten van de duurzaamheid van het watersysteem, bijvoorbeeld door het aanleggen van natuurvriendelijke oevers met een flauwer talud.
- Het realiseren van mogelijkheden voor ecologisch beheer met grote grazers en de combinatie vee en akkerbouw, zodat een grotere bijdrage geleverd wordt aan een meer gesloten kringloop van nutriënten. De omschakeling naar een volledig biologische werkwijze op termijn is wenselijk.
- Het voortbouwen op en het benutten van de cultuurhistorische kwaliteiten van het gebied.

Buurderij Haarlemmermeer-Zuid zal bestaan uit een mix van commerciële en niet-commerciële (publieks)functies, waarbij het vergroten van de belevingswaarde van de locatie en het ontsluiten ervan voor een grotere groep mensen, een belangrijke doelstelling is.

Qua structuur en indeling bestaat Buurderij Haarlemmermeer-Zuid uit vier oases met daartussen open gebieden. Er is een Oase stoere landbouw, een Oase fijnzinnigheid, een Oase veelzijdigheid en genieten, en een Oase van de buurt.

Bij de uitwerking is veel aandacht besteed aan de omgeving van de buurderij. Dat vloeit logisch voort uit het principe van de buurderij dat deze in verbinding wil staan met de omgeving. Dat is een lastige opgave, omdat er in en rond het plangebied sprake is van tal van beleidsopgaven die tot functieveranderingen kunnen leiden. Om die reden is de inpassing van de buurderij overgedragen aan het Atelier Haarlemmermeer. Dit is een interactief ontwerpatelier waarin planvorming, onderzoek, participatie en debat bij elkaar komen. Qua methodiek sluit dit goed aan, omdat het buurderijconcept in tal van opzichten een vernieuwende insteek vraagt, met name op planologisch terrein.

Het rapport bevat verder uitwerkingen met betrekking tot de organisatorische aspecten van de buurderij en een kader voor financiering. De verdere organisatorische concretisering is voornamelijk een aangelegenheid van de betreffende ondernemers, waarbij wordt gedacht aan een zelfstandige exploitatie van de oases met een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een aantal functies die het niveau van oases overstijgen. Bij de financiering zullen meer partijen worden betrokken, waarbij een zodanig pad zal worden gevolgd dat er volop ruimte zal zijn voor inbreng van nieuwe financieringsconstructies.